

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Seder Rav 'Amram Ga'on z.l.

Amram ben Sheshna

<אָאָג אַנשש אָב אַרמע

Warszawa, 625 = 1865

תועובש גח רדס

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9755

המבדיל, ואח"כ שהחיינו, וזיוס טוב שאין בו זמן הלכה כרצ דאמר יקנה, יין קדוש כר הכדלה. ובתפלת ערבית של מולאי יום טוב לחולו של מועד מבדיל על היין אבל לא על ידי אור. ואמר ר' זירא יום טוב שחל להיות בארבע שבת, אומר בין קדש לחול, בין אור לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה, בא"י המבדיל בין קדש לחול. מאי טעמא סדר הכדלות הוא מוכה:

סדר חג שבועות

לחג שבועות מעריב, כך אמר רב כטרוגאי גאון ז"ל כלילי ימים טובים שחוממין ברוך אתה ה' פורס סוכת שלום עלינו ועל עמו ישראל מנחם ציון ובונה ירושלים, אסור לחתום כך, שכך אחז"ל ר' אומר אין חוממין בשמים: ועומדין בתפלה ומתפללין אבות וגבורות וקדושת השם ואתה בחרתנו כמו בפסח, אלא שאומר את יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתנו עד זכר ליציאת מצרים, ואומר יעלה וכו' והשיאנו. ויום טוב שחל להיות בשבת אומר שבתות למנוחה ומעדים לשמחה ויום המנוח הזה ויום חג השבועות הזה, וחומם בא"י מקדש השבת וישראל והומנים:

ואמר רבא יו"ט שחל להיות בשבת שליח לצבור היורד לפני התיבה במעריב אינו לריך להזכיר של יום טוב, שאלמלא שבת אין שליח לצבור יורד לפני התיבה בערבית ביום טוב, דכי תקינו רבנן לא תקינו אלא בשבת מפני סכנת שדים: וכדרך שמתפלל בערבית כך מתפלל בשחרית, ומוציאין ב' ס"ת וקורין ביום ראשון מן בחדש השלישי עד סוף פסקא, ומפטיר קורא מן וביום הבכורים עד סוף פסקא, ומפטירין ביחזקאל מן ויהי בשלשים שנה עד ותשאני רוח. ויום שני כל הבכור עד סוף פסקא, וקורא מפטיר כאתמול, ומפטירין בחבקוק, מן וס' בהיכל קדשו עד למנחת בנימוטי:

ועומדין בתפלת מוסף, ואומר מגן ומחיה והאל הקדוש: ואומר אתה בחרתנו מכל העמים עד זכר ליציאת מצרים: או"א מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו וכו' עד כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך כאמור: וביום הבכורים בהקריבכם וגו' עד ושני תמידין כהלכתן: או"א מלך רחמן רחם עלינו וכו' עד כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך. והשיאנו וכו':

וסודר הש"ץ את התפלה כולה, כדכתיבא לעיל, עד אשר נתן לך, ומתחיל אזהרות, וכשמסיים אומר והשיאנו וכו' ואומר עבודה והודאה, וברכת כהנים ושום שלום: ואומר קדש התקבל:

סדר תשעה באב

ובתשעה באב ערבית ושחרית ומנחה מתפלל שמונה עשרה כמו בחול, וכשמגיע עד ולירושלים עירך ברחמים תשוב ובנה אותה בנין עולם

סדר תשעה באב

עולם בימינו, אומר :

רחם⁸⁰ ה' אלהינו עלינו ועל ישראל עמך ועל ירושלם עירך ועל ציון משכן כבודך, ועל העיר הבויה ואבלה והשוממה. הגתונה ביד זרים, הרמוסה ביד עריצים ויבלעה (לגאי יונים) [לגיונות] וירשוה עובדי פסילים. ולעמך ישראל באהבה נתתה ולזרע יעקב ירושה הורשתה. נערה ה' אלהינו מעפרה והקיצה מארץ הויה. גטה עליה סוכת שלומך כגהר שלום וכנחל שומף שלל גוים, כי אתה ה' באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה, שנא' ואני אהיה לה נאם ה' תומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה, ברוך אתה ה' מנחם ציון ובונה ירושלם: זו התפלה שמתפללין ערבית ושחרית⁸¹ ובמנחה :

ובשחרית יורד שליח לבור ומתפלל ככל התעניות, ואומר סליחות בחנון ומרבה, ועננו בין גואל לרופא, ויחיד אומרה בשומע תפלה כמו שאומר בכל תעניות, וכך מנהג בשתי ישיבות :

ותשעה באב שחל להיות במוצאי שבת אין אומרים ויהי נועם ה' אלהינו, וכן סדר קדושה הכי נמי, דכל מקום שאין אומרים ויהי נועם אין אומרים סדר קדושה. ולאחר שקורא קינות אומר ובא לציון גואל, ואתה קרוש, וקרא זה אל זה, אבל ודאי ואני זאת בריתי אין אומר, מפני שקראו קינות, ואי אפשר לומר ואני זאת בריתי אותם, שיש בסופו לא ימושו מפיו, לפיכך אומר וצא לציון גואל [ואתה קדוש] וסליה סידרא, וכך מנהג בשתי ישיבות. וכך בקדושה דסדרא של שחרית אין אומר ואני זאת בריתי כמו בערבית. ומוציאין ס"ת וקורין מן כי תוליד בניס עד סוף פסקא, ומפטירין בירמיה אסוף אסיפס עד כי באלה חפצתי נאם ה'. והכי אמר רב נשרובאי בר' הילאי ריש מתיבתא, בתשעה באב אין קורין אלא שלשה בלבד, והמפטיר בנביא הוא יקרא שלישי, כדרך שטושין במנחה של יום הכפורים שמי שקורא שלישי הוא מפטיר בנביא. והמפטיר בתשעה באב לריך לברך לפניו ולאחריו, אלא שבתחלה מברך אחת ולבסוף מברך שלש, צדיק בכל הדורות, ורחם על ציון, ואת צפת דוד, ורביעיית אין מברך. ותשעה באב שחל להיות בין בשני בין בחמישי בין בחד בשבת ובשלישי וברביעי, בשחרית קורין כי תוליד בניס, במנחה ויחל משה. וכך אומר רב נטרוכאי ריש מתיבתא, תשעה באב שחל להיות בשבת, להבדיל בשבת אי אפשר שכשתקפו חז"ל תקנה כדרך תחליפה בר אבימי אמר שמואל מתפלל אדם של מוצאי שבת בשבת ואומר הסדלה על הכוס, דוקא דאין לו יין במוצאי שבת, אבל במקום שמוציא יין אין עושין כן, וזה שיש לו יין אסור בו באותה שעה (* דאמר מר ערב תשעה באב לא יאכל בשר ולא ישתה יין, וליפטר מן הסדלה כל עיקר אי אפשר, שהרי לא טעם כלום משכנס חול, הלכך אין תקנה אלא להבדיל למוצאי תשעה באב, וכך אנו נוהגין, וכך ראינו רבותינו עושים, אבל לא על

⁸⁰ בירושלמי ברכות על מנחה דג"א בכל יום אדם מתפלל י"ח, מתחיל רחם ה' אלהינו, ע"ג כל הנוסחה שהיא קדושה לנוסחה דרע"ג בק"ח שנויים. ⁸¹ האבודר"ס הביא זה, וכתב שרב סעדי' כתב במנחה בלבד, ותשעה במנחה קר' סעדי' ועי' נכ"י. (* עיין ברא"ש סוף תענית ונעור וכו' ס' תקי"ו, מה שמביא בשם נכ"י.

סדר תשעה באב

טד

על (ידי) האור :

וחייבין כהנים לישא את כפיהם בין בשחרית בין במנחה ,
 ומיחייבין למונהג אבלותא בתשעה באב , דההוא יומא נשרף בית אלהינו ,
 ות"ר כל מלאת המוסגות באל מוסגות בע"כ , אכור ברחילה ובסיכה
 ובנעילת הסדל ובתשמיש המטה , ואכור לקרות בתורה בנביאים ובכתובים ,
 ולשנות במשנה בהלכות ובהגדות , אבל קורא הוא במקום שאינו רגיל לקרות
 ושונה במקום שאינו רגיל לשנות , ותינוקות של בית רבן אינן בטלין דברי ר'
 מאיר , ר' יהודה אומר אף אינו קורא במקום שאינו רגיל לקרות , ואינו
 שונה במקום שאינו רגיל לשנות , אבל קורא הוא באיוב ובקניות ובדברים
 הרעים שבירמיה , ותינוקות של בית רבן בטלין , משום שנא' פקודי ה' ישרים
 משמחי לב . ואפי' עוברות ומיניקות חייבות לישב בתענית בתשעה באב ,
 כדתניא עוברות ומיניקות מתענות ומשלימות כיום הכפורים . ולא מבעיא תשעה
 באב גופיה אלא מריס ירחא דאב נמי מתבשי ליה לשמוי ולא לאדוחי נפשיה ,
 כדתנן משנכנס אב מומטעין בשמחה :

שבת שחל תשעה באב להיות בחובה , אסורין לספר ולכבס , ובחמישי מותרין
 מפני כבוד השבת , הני מילי עד התענית אבל לאחר התענית מותר :
 וערב תשעה באב מבטי ליה למיכל ולמשתי מבעוד יום , ובהיה סעודתא
 דמפסיק בה אכור לאכל בה בשר ולשתות בה יין , כדתנן ערב תשעה
 באב לא יאכל אדם שני תבשילין , ולא יאכל בשר ולא ישתה יין , אמרו עליו
 על ר' יהודה בר' אילעי ערב תשעה באב היה יושב בין תנור וכיריים
 ומביאין לו פת חרבה ואוכלה ושוחה עליה קיתון של מים , ודומה כמי שמתו
 מוטל לפניו . והלכתא ערב תשעה באב שחל להיות בשבת אוכל אדם ושוחה כל
 צרכו ומעלה על שולחנו אפילו כסעודה שלמה המלך בשעתו , ובהיה סעודתא
 דמפסיק בו אם רצה לאכול בשר מליח ולשתות יין מנגחו , הרשות בידו .
 וכך אמרו משם ר' יוחנן , מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב עושין ,
 מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין , ובכל מקום תלמידי חכמים בטלין , וכל
 העושה בה מלאכה אינו רואה סימן ברכה לעולם , וכל האוכל ושוחה בו ,
 בודאי לא יראה בשמחת ירושלים , וכל המתאבל על ירושלים זוכה לראות
 בנחמתה , שנא' שמחו את ירושלים וגו' : תנו רבין משה אבל מר"ח עד התענית
 דברי ר' מאיר , ר' יהודה אומר כל החדש כלו אכור , רשב"ג אומר אינו אכור
 אלא אותה שבת בלבד , ואמר רבא הלכתא כרשב"ג והלכתא כר' מאיר ,
 ולריכא דאי אמר הלכתא כר' מאיר לחודיה הוה אמינא אפילו מראש חדש
 אכור לספר ולכבס , קמל"ן הלכה כרשב"ג דאמר אינו אכור אלא אותה שבת
 בלבד , ואי אמר הלכה כרשב"ג לחודיה הוה אמינא אפילו לאחריו נמי אכור
 לספר ולכבס , קמ"ל הלכה כר' מאיר דאמר אינו אכור אלא עד התענית ,
 אבל לאחריו מותר , וכן הלכתא :

יבא עשרין . יבא ארבעים . יבא ששים . יבא ארבעים . יבא עשרין . יבא יבא

... (faint text at the bottom of the page)